Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 175 — Ljubljana, petek 6. avgusta 1943 — Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-čekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Odločen odpor osnih čet na sicilskem bojišču

Velik uspeh nemških bojnih letal v luki Palerma — 13 sovražnih letal sestreljenih

Vrhovno poveljništvo. Vojno poročilo št. 1167:

Na Siciliji vzdržujejo osne edinice z neukleniljivo odločnostjo ponovni zaletni naskok sovražnih sil.

Nemška bojna letala so napadla pristanišče Palermo in potopila 1 rušilec in 2 parnika s skupno 13.000 tonami ter poškodovala 1 križarko, 3 rušilce in 8 trgovskih parnikov s skupno 30.000 tonami.

Skupine večmotornih letal so močno bombardirale osrednje dele Neaplja; mnoga poslopja so se zrušila in med prebivalstvom so bile številne žrtve. Protiletalsko topništvo je sestrelilo 4 letala, 3 pa italijansko-nemški lovci.

V zadnjih dneh so naše pomorske edinice v spremstvu konvojev uničile 6 sovražnih letal.

General Ambrosio.

Pripomba: Žrtve napada na Neapelj so bile doslej ugotovljene med civilnim prebivalstvom v 159 mrtvih in 228 ranjenih.

Poslanica generala Ambrosia Oboroženim silam

Rim, 4. avg. s. »Le Forze Armate« objavljajo:

Eksc. General Ambrosio je ob priliki imenovanja za šefa glavnega stana Kralja in Cesarja, izdal naslednjo poslanico na Oborožene sile:

Poklican od Nj. Vel. Kralja na položaj šefa glavnega stana obračam svojo misel vsem Oboroženim silam, ki bodo ponosne na to, da so zopet pridobile staro in ustavno neodvisnost, v skladu s prisego, kakor vedno, korakale z zvestobo in častjo proti ciljem, ki jih bo Nj. Vel. Kralj pokazal.

Minister Piccardi o nalogah korporacij in sindikalnih organizacij

Rim, 4. avg. s. »Giornale d'Italia« objavlja razgovor z ministrom za korporacije Piccardijem.

Na vprašanje, ali bo ministrstvo za korporacije ostalo in ali se je močno v sestavi spremenilo, je minister odgovoril, da izhaja ta dvom iz same označbe ministrstva. Treba je razlikovati ime od vsebine, namreč od nalog, ki jih mora ministrstvo opravljati in ki so zelo številne in zamotane. Nastalo prvotno kot organizem, ki naj da življenje in nadzoruje ustanove z zakonom iz l. 1926, je ministrstvo za korporacije postopno naraščalo in širilo svoje področje. Te naloge opravičujejo popolnoma obstoj posebnega ministrskega organizma, nastala pa je takojšnja potreba, da se spremeni označba ministrstva in se prilagodi dejanski vsebini njegovih poslov. Tozadevni ukrep se že pripravlja. Ni izključeno, da bo potrebno bolj ali manj popraviti organizacijo služb v odnosu s spremenjenimi potrebami.

Na vprašanje, ali je res, da morajo korporacije izginiti iz ministrstva, je odgovoril: Je popolnoma res in tudi logično. Ustanovitev korporacij je bilo sredstvo, ki so ga vsilili pretežno ideološki, če ne samo preprosti propagandni razlogi. Korporacijska nadzgradba ni ustrezala dejanski zgodovinski potrebi. Nadsocialni razred je lahko samo država, svoboden izraz narodne volje. To razlaga, zakaj korporacije v praksi niso pokazale mnogo življenjske sile. Njihove funkcije so se celo pokazale kot nepotrebne tako v miru kakor v vojni. Njihovo udejstvovanje se je razen v nekaj izjemah izčrpavalo samo v posvetovanju. Korporacije niso izvršile, in ne bi mogle tega storiti, one unitarne discipline proizvodnje, ki jo je od njih režim pričakoval. Drugo vprašanje, ali je treba tako nepopolno izvajanje funkcije korporacij nadomestiti prej ali slej z organi drugačne narave in sestave, se bo moralo morda pritrdilno rešiti, kajti ustanovitev posvetovalnih organov tehničnega značaja ustreza očitnim zahtevam gospodarskega upravljanja, toda pri tem gre za vprašanje čisto tehničnega značaja in omejene važnosti.

Glede sindikatov je minister izjavil, da je treba čimbolj zaupati sindikalnim organizmom v katere so uvrščene žive sile države, toda danes ni primeren trenutek za razpravljanje o sindikalni svobodi in o enotnem sindikatu. Prezgodaj je, da bi delali programe za bodočnost. Vlada ne namerava rešiti takoj kočljivega vprašanja, ki zahteva posebno temeljito proučevanje, že sedaj pa lahko določimo temeljno točko in ta je, da bo moral sindikat imeti v zvezi z razpuščenimi političnimi ustanovami volilno osnovo. Samo pod tem pogojem zasluži sindikat svoje ime in lahko izvršuje z zastopstvom stvarnih in ne samo fiktivnih interesov nenadomestljivo in koristno delo, ki mu je dodeljeno v življenju moderne države. Osvobojen avtoritarnih pogojev, vrnjen naravnim oblikam družbenosti in normalnim ciljem bo sindikat našel v svobodnih ustanovah najsrečnejše pogoje za življenje in razvoj. Bilo bi nemogoče in prav tako skrajno nevarno z enim udarcem pomesti kompleks organov in funkcij, ki jih je fašizem ustvaril na področju sindikatov, kajti mnoge izmed teh funkcij ustrezajo še naprej obstoječi nujnosti in so nekako tesno povezane z vojnim stanjem. Tudi jih ne bi bilo mogoče nadomestiti z drugačnimi organizacijami. Vlada pa je bliskovito posegla in postavila sindikalne organizacije pod državno kontrolo, kakor je bila doslej. V veljavi ostanejo tudi kolektivne delovne pogodbe in razne oblike podpor v okviru sindikatov. Glede kolektivnih pogodb se je pokazal pokret za njihovo takojšnjo revizijo, sleherno pobudo v tem smislu pa je smatrati za preuranjeno. Treba je počakati, da se vodilne sindikalne organizacije revidirajo tako, da bodo novi predstojniki lahko izkristalizirali bolj primerno zahteve in interese kategorij. Obnova osebja je neobhodna za zagotovitev delavnosti sindiklnih organizacij v sedanjem trenutku. Najbolj primerna rešitev bi bila imenovanje vladnih komisarjev. V ta namen sem že navezal stike z zastopniki sindikalne misli in akcije, upoštevajoč vedno, da naj novi možje predstavljajo razne smeri političnega in sindikalnega življenja. Odločbe o imenovanju bodo kmalu objavljene. Novim predstojnikom je podeljena trojna težavna naloga:

1. Obdržati se mora kontinuiteta sindikalne akcije v sedanjem trenutku, zlasti glede poslov, ki jih je država poverila sindikalnemu organizmu na raznih proizvajalnih in razdeljevalnih področjih.

2. Doseči se mora potrebno ravnovesje na socialnem področju in se je treba izogniti škodljivemu pritisku kategorij ter zadrževati ekstremiste, ki se danes bolj kakor kdaj prej ne smejo trpeti.

3. Morajo se pripraviti temelji, rekel bi: moralni, za bodočo politično in pravno ureditev sindikatov.

Kakor sem že dejal, je zaključil minister, ne namerava vlada uničiti vsega tega, kar je našla. Danes je najbolj nujno, da se izognemo nenadnim prelomom na tem področju in da obdržimo v polni učinkovitosti s primernimi prilagoditvami novemu političnemu položaju že prej obstoječe sindikalne organizme zaradi neodložljivih potreb resne ure, ki jo preživlja naša država.

Anglosaški teroristični režim na Siciliji

Ankara, 5. avg. s. Iz izjav nekaterih prebivalcev Sicilije, ki se jim je posrečilo zbežati iz ozemlja, zasedenega po Angležih in Američanih, je razvidno, da je sovražnik v nasprotju z danimi propagandnimi obljubami uvedel na zasedenem ozemlju Sicilije pravi teroristični režim. Prvi ukrep sovražnih poveljništev je bil, da se takoj brezobzirno rekvirirajo vse rezerve živil, ki jih je imelo civilno prebivalstvo za nujne potrebe prehrane. Poudarjajo, da je to dejstvo v očitnem nasprotju s sovražnimi izjavami, po katerih naj bi se prebivalstvu na Siciliji delil živež in druge potrebščine. Ker je razen tega sovražnik civilnemu prebivalstvu na zasedenem prebivalstvu Sicilije vsilil strogo prepoved, da ne sme iz določenih mestnih mej, se kmetje ne morejo podati na polja, da bi jih obdelovali in nato oskrbovali mestna središča. Često se pripeti, da brez nadaljnjega aretirajo prebivalce, ki ne morejo potrditi svoje istovetnosti. številni lepaki, ki jih izdaja okupator in ki so pisani v najslabši italijanščini, zbujajo zmedo in negotovost, kar se v mnogih primerih končuje z incidenti in nato s šikaniranjem civilnega prebivalstva. Iz nekaterih letakov, ki so jih okupatorji razširili med svojimi četami in ki so se jih sicilski ubežniki polastili, je razvidno, da je bil Angležem in Američanom prepovedan sleherni prijateljski stik s civilnim prebivalstvom, ki ga smatrajo za manjvredno ljudstvo. Razen tega je civilno prebivalstvo utrpelo znatno gospodarsko škodo, ker je sovražnik določil vrednost funta na približno 500 lir. Naposled poročajo, da se Sicilci upirajo, da bi delali na ukaz sovražnika pri raztovarjanju gradiva z ladij, kar seveda povzroča nove incidente.

Volitve v Iranu

Ankara, 4. avg. s. Iranska vlada javlja, da bodo nove politične volitve po vsej verjetnosti septembra. Mnogo poslancev je zahtevalo od vlade Jamstva, da notranje oblasti in inozemske sile ne bodo vplivale na volitve.

Palestinsko prebivalstvo za pocenitev živil

Ankara, 4. avg. s. Iz Jeruzalema poročajo, da so se zastopniki potrošnikov iz vse Palestine zbrali na kongresu in poslali vladi resolucijo z zahtevo takojšnjega znižanja cen glavnih življenjskih potrebščin. Zahtevali so tudi, da se zastopniki potrošnikov kot svetovalci pridružijo osrednjemu uradu za kontrolo cen.

Velika povodenj v Indiji

Bangkok, 4. avg. s. Uradno poročajo iz Bombaya, da je poplava, ki je v sredo opustošila mesto Vijainagar v pokrajini Rajputan, zahtevala tisoč žrtev.

Udanostna poslanica narodnega združenja pešakov Nj. Vel. Kralju in Cesarju

Rim, 4. avg. s. Predsednik narodnega združenja pešakov je poslal Nj. Vel. Kralju in Cesarju naslednjo brzojavko:

Narodno združenje pešakov, ustanovljeno v oddaljenem juliju 1920 na prostovoljno pobudo povratnikov iz evropske vojne, ki še danes tvorijo njeno jedro in ki je imelo od tedaj čast, da je bilo pod visokim pokroviteljstvom Vašega Veličanstva, je bilo vedno vodeno in podžigano z Vašim vzvišenim imenom pri opravljanju svojega poslanstva, vzgojnega poveličevanja izročil in slave italijanske pehote v miru in vojni. Zdaj, ko domovina doživlja najresnejšo uro v svoji zgodovini in ko ves narod pod varnim vodstvom maršala Badoglia vidi v Vas najvišjega čuvarja njene usode, dovolite mi, Veličanstvo, da Vam zagotovim nespremenjeno zvestobo pešaka tega združenja in da so vojaki državljani na svojem mestu dolžnosti za neločljiv blagor Kralja in Domovine. — Gino Dallaro.

Šefa glavnega stana mornarice in letalstva

Rim, 4. avg. s. Minister za mornarico admiral Raffaele de Courten in minister za letalstvo general Renato Sandalli sta prevzela tudi položaj šefa glavnega stana Kr. mornarice in šefa glavnega stana Kr. letalstva.

Novi šef kabineta ministra čuvarja pečata

Rim, 4. avg. s. Eksc. Gaetano Azzariti, minister čuvar pečata, je imenoval za šefa svojega kabineta dr. Giuseppeja Nampisa, predsednika apelacijskega sodišča, za svojega osebnega tajnika pa dr. Gabriela Pascatora, sodnika.

Izredni komisar ustanove za ljudske hiše

Rim, 4. avg. s. S Kr. dekretom, ki se bo objavil, je bil zaradi ostavke dr. inž. Aurelija Aurelija kot predsednika avtonomnega zavoda za ljudske hiše v rimski pokrajini razpuščen upravni svet te ustanove in imenovan izredni komisar gr. uff. dr. Dario Mintavalle.

Poostritev kazenskih določb

Bukarešta, 4. avg. s. Z novim dekretom se določa, da bodo tatvine, roparska dejanja, tihotapstvo, ponarejanje živil, pijač in zdravil, zlorabljanje vojaških uniform in številni drugi zločini odslej za vse trajanje vojne kaznovani s smrtjo, pa naj se izvršijo ob kateri koli uri. Doslej so bili taki zločini kaznovani s smrtno kaznijo samo, če so bili storjeni med zatemnitvijo.

Velikodušen dar

Rim, 4. avg. s. Grof Federico Pavoncelli, bivajoč v Buenos Airesu, je poslal šefu vlade 100.000 lir za prizadete ob sovražnih napadih. Eksc. šef vlade je odločil, naj se vsota pošlje neapeljskemu županu za prizadete ob bombardiranju mesta.

Posvetovanja kardinalov v Vatikanu

Rim, 5. avg. Kardinali, ki bivajo v Rimu, so se včeraj dopoldne sestali pri kardinalu državnem tajniku. Razgovor je trajal poldrugo uro. Razen kardinala Magliona so bili navzoči še kardinali Granito, Gasparri, Marchetti, Sibilia, Rossi, Fumasoni, Tedeschini, Pizzardo, Canali, Verde, Cremonesi, Caccia, Dominioni, La Puna, Massimi in Mercati.

Zbor kardinalov v kuriji pri kardinalu državnemu tajniku je dovolj nenavaden dogodek, če ne celo povsem izjemen. Nekaj izrednega bi bilo, če bi bil sestanek pri papežu, kar se je zgodilo n. pr. l. 1930 ob priliki konflikta s fašizmom zaradi katoliške akcije. To pot pa sestanek kardinalov pri kardinalu Maglionu ni dosegel te stopnje izrednosti, vendar je nad vse pomemben dogodek v vatikanski kroniki. V ostalem pa je to dejstvo popolnoma upravičeno spričo okoliščin in glede na poseben predmet proučevanja in posvetov med kardinali, ki je bil na dnevnem redu.

Gre namreč za noto, ki jo je baje angleška vlada skupno z ameriško vlado poslala Vatikanu, kakor tudi Švici, da namreč ne dovoli azila na svojem ozemlju fašističnim beguncem. Mnenja Vatikana, ki bo sporočeno v London, seveda ne poznamo, vendar je gotovo, da papež kot neodvisni vladar nevtralne teritorijalne države, ki je nedotakljiva, ne more trpeti takšnih omejitev v izvrševanju svoje oblasti.

V teh zadnjih dneh je bilo delovanje odgovornih oseb v Vatikanu in diplomatov, akreditiranih pri Sv. stolici, zelo živahno. Državno tajništvo je bilo in je še vedno odprto do 23. Državni tajnik ni že nad 10 dni zapustil Vatikanskega mesta, da bi bil vedno na razpolago papežu in da bi mogel sprejeti vse diplomate, ki žele z njim govoriti. Razen teh so v zadnjem času obiskali Vatikan Dino Grandi in Luigi Federzoni. (Il Piccolo.)

Vrnitev šanghajske koncesije Kitajski

Nanking, 4. avg. s. Predsednik Vangčingvej se je ob spremstvu zunanjega ministra in drugih osebnosti vrnil v Nanking, kjer je sprejel novega nemškega veleposlanika pri narodni Kitajski dr. Wermana, ki je predsedniku izročil poverilna pisma. Predsednik bo prihodnje dni odpotoval z letalom v Šanghaj, da zaključi rešitev nekaterih vprašanj v zvezi z vrnitvijo mednarodnih koncesij narodni Kitajski.

Peking, 4. avg. s. Tudi tisk severne Kitajske je objavil z velikim poudarkom vest o izročitvi šanghajske koncesije kitajskim oblastem. Tisk podčrtava novo velikodušno dejanje prijateljskih sil napram Kitajski. Vangčingvej je priredil sprejem za krajevne zastopnike teh sil, med njimi Italije, ter se jim je ob tej priliki zahvalil.

Odbit sovjetski protinapad ob Miusu

123 sovjetskih tankov in 161 letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. avg. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo naslednje poročilo:

Sovjetske čete so pričele včeraj ob Miusu z močnimi pehotnimi silami in številnimi oklopnimi vozili močan protinapad proti novopridobljenim nemškim postojankam severno od Kujbiševa, ki pa se je z velikimi sovražnimi izgubami popolnoma ponesrečil.

Tudi ob srednjem Doncu so ostali sovjetski napadi brez uspeha.

Na področju pri Bjelgorodu se težki in spremenjeni boji nadaljujejo.

V loku pri Orlu je bila v teku skrajšanja fronte dalje časa predvidena izpraznitev mesta Orel v noči od 4. na 5. avgust izvedena brez motnje s strani sovražnika. Vse zaloge so bile po načrtu prepeljane nazaj, za vojno važne naprave pa brez izjeme razdejane.

Južno od Ladoškega jezera so se zrušili pred našimi črtami močni sovjetski napadi.

Včeraj je bilo na vzhodni fronti uničenih 123 oklopnih vozil.

Oddelki bojnih in strmoglavnih letal so zadali na težiščnih točkah obrambnih bojev, zlasti pri Bjelgorodu in Orlu, hude udarce sovražniku. V letalskih bitkah je bilo včeraj sestreljenih 161 sovjetskih letal. Vrnilo se ni 7 naših letal.

V bojih proti sovjetskim tolpam v zaledju, ki so se vršili v zadnjih tednih, so se posebno odlikovale madžarske čete, ki so bile uporabljene bodisi v samostojnih akcijah ali pa skupaj z nemško vojsko in oddelki SS.

Na Siciliji so poskušale severnoameriške čete tudi včeraj prodreti srednji odsek fronte. Po težkih in zelo ogorčenih bojih so se vsi napadi zrušili z občutnimi izgubami sovražnika. Močan oddelek nemških težkih bojnih letal je napadel močno zasedeno luko v Palermu. Poleg številnih bombnih zadetkov v pristanišču sta bila potopljena 2 velika parnika s skupno 13.000 br. reg. tonami in 1 rušilec. Ena lahka križarka, 3 rušilci in 8 trgovskih ladij je bilo poškodovanih. Nad Sicilijo in italijanskim obalnim ozemljem je bilo sestreljenih 23 sovražnih letal.

V pretekli noči je prodrlo nekaj sovražnih motilnih letal nad zapadno Nemčijo. Posamič odvržene bombe so povzročile neznatno škodo.

Zaščitne edinice in protiletalsko topništvo vojne mornarice so sestrelile nad zapadnim zasedenim obalnim ozemljem 10 sovražnih letal.

Nemški brzi čolni so v pretekli noči pred angleško obalo potopili 1 angleški minolovec.

Anglosaški letalski terorizem nad Nemčijo

Berlin, 5. avg »Völkischer Beobachter« objavlja dopis švedskega poročevalca, ki govori med drugim tudi o totalitarni letalski vojni in ki poudarja, da so optimistične manifestacije Anglosasov predmet razmišljanj in kritik nevtralnih opazovalcev. Berlinski poročevalci španskih listov ugotavljajo na primer soglasno, da letalski terorizem ni izpodjedal in ne bo izpodjedel trdne strnjenosti nemške notranje fronte. V ostalem pa je to priznal v nekem svojem, sicer žaljivem pojasnilu londonski list »Daily Mail«, ki je zapisal: »Tudi pred 25 leti je nemški narod vztrajal preko vseh mej človeške zmogljivosti. Na svojo nesrečo, piše angleški list, je tako primitiven, da mora biti pritisnjen k tlom, preden razume, da je stvar zares pri koncu. To pot je še bolj primitiven zaradi 10 let nacističnega režima. Vztrajal bo do kraja.«

V Berlinu pripominjajo k temu, da se morda londonska propaganda prav zato tako trudi prepričati nemški narod, da bi utegnil tako primitiven odpor imeti katastrofalne posledice. Naj bo že kakor koli, s tem, da je v čim bolj črnih barvah slikal omenjeni list usodo, ki čaka nemška mesta, ki jih še niso zadele bombe britanskega letalstva, je naposled šel tako daleč, da je zapisal, da bo v trenutku kapitulacije njmanj 30 milijonov Nemcev brez strehe.

V zvezi s tem zasluži pozornost uvodnik lista »Frankfurter Zeitung«. Sovražna surovost, piše med drugim frankfurski list, se še nadalje uveljavlja z nezmanjšano besnostjo. Strahote vojne so se razširile na velika področja Nemčije. Njen uničevalni bes ni prizanesel nikomur. Številna mesta zapadne Nemčije so stračen kup razvalin. Najnovejša bombardiranja kažejo, da letalski terorizem čim dalje bolj razširja svoj akcijski radij. Po vsem tem, kar so izjavili v Londonu in Washingtonu, ne more biti več dvoma, da se bodo napadi pomnožili in da ne bo prizanešeno nobenemu mestu. S tem se ustvarja nov položaj. Bojišče in notranja fronta postajata strateško in vojaško neločljiva celota. Prav zato mora nemški narod vztrajati za vsako ceno v viharju železa in ognja, ki razsaja nad državo. Moramo vztrajati, ako hočemo, da bo pravo bojišče še nadalje imelo svojo oporo v notranjem bojišču. Ves nemški narod mora na smrtno nevarnost letalskega terorizma odgovoriti s tem, da postavi močan obrambni blok, ki ga nobeno bombardiranje ne bo moglo porušiti. Sedanji trenutek ni ugoden za rekriminacije, vzdihe, jok in obup. Bližnjo strašno preizkušnjo moramo prestati. Bojišče je zmagovito vzdržalo preizkušnjo, sedaj mora tudi notranja fronta storiti isto. Nikdar ni usoda tako hudo zadela naroda kakor sedaj nemškega, toda noben narod ne bo nekoč tako upravičeno ponosen, da je odnesel tako težko zmago kakor nemški.

Vsi listi objavljajo članek berlinskega poročevalca »Afton bladeta«, ki opozarja na doprinos narodno-socialistične stranke k odporu notranjega bojišča. Brez nacistične stranke, piše švedski novinar, bi vojna ne bila mogoča. Katastrofa, ki se je sesula nad mesta zapadne Nemčije, bi imela za posledico popolno zmedo in splošen zlom, če ne bi bile posegle vmes organizacije stranke, katere člani so dali in še nadalje dajejo dokaze o občudovanja vredni državljanski hrabrosti.

Listi poročajo, da je Hitler poslal vojaškemu poveljniku Hamburga, generalu Wahleju, tole brzojavko: »V priznanje vaše osebne nesreče med pomočjo, ki ste jo nudili tako težko preizkušenemu mestu Hamburgu, Vam podeljujem viteški križec z meči križa za vojne zasluge.« (Il Piccolo.)

Nova nemška razvrstitev pri Orlu

Berlin, 5. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija poroča, da so se nemške čete, potem ko so prizadele zelo hude izgube močnim sovražnim silam, ki so napadale z obeh strani klina pri Orlu, in potem ko so umaknile vse gradivo iz vojnih naprav, umaknile za ruševine mesta Orel. Nemške edinice so se mogle odmakniti, ne da bi sovražnik opazil njihovo premikanje, in so tako zasedle ugodnejše postojanke, ki so bile že davno določene.

Ponesrečen napad na nemški konvoj

Berlin, 5. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija poroča, da so davi ob 4. uri pri Dunkerquu brze edinice britanske mornarice brez uspeha napadle nemški konvoj. Angleške edinice britanske mornarice, ki so bile večkrat zadete od nemških spremljevalnih edinic, so bile prisiljene umakniti se. Nemški konvoj ni utrpel izgub.

V Turčiji internirani ameriški letalci

Carigrad, 4. avg. s. Listi ugotavljajo, da je bilo razoroženih in interniranih 75 ameriških letalcev, ki so se spustili z 8 ameriškimi letali v Turčiji, na povratku z napada na Ploesti. Listi potrjujejo, da je bilo nekaj med njimi ranjenih.

Gospodarske težkoče Severne Amerike

Lizbona, 4. avg. s. Iz New Yorka poročajo: Glede odloka ameriške vlade, s katerim se razveljavljajo vsa izvozna dovoljenja z Argentino, izjavlja »New York Herald Tribune«, da gre za pravcate sankcije, ki naj prisilijo Argentino, da prekine stike z Osjo. V Buenos Airesu naglašajo, da zaradi tega dekreta ne bo mogoče izvršiti pogodbe, s katero se je Argentina zavezala, da bo pošiljala Braziliji, Paragvaju in Urugvaju petrolej v zameno za stroje iz Anglije. Položaj teh treh držav bo zaradi tega glede oskrbe z gorivom še težji. Odlok washingtonske vlade vsebuje nekatere značilne izjeme. Zedinjene države bodo na primer še naprej pošiljale v Argentino pločevino, da omogočijo s tem izvoz kondenziranega mesa v Anglijo. Pretveza washingtonske vlade za skoraj popolno ustavitev izvoza iz Argentine je ta, da je argentinska vlada baje zaplenila premoženje nekaterih angleških in ameriških tvrdk, najbrže v zvezi z ukrepom argentinske policije proti agentom prevratne propagande in z zaplembo knjig ter prevratnih tednikov.

Buenos Aires, 4. avg. s. Iz Wishingtona poročajo, da je v vojni bilanci, ki jo je Roosevelt objavil, ogromna vsota 347 milijard dolarjev kot dosedanji stroški Amerike za vojno. Skrbi zbujajoči finančni položaj republike kaže tudi javni dolg, ki je dosegel v juniju 206 milijard dolarjev. Po uradnih podatkih iz Washingtona je določenih za tekoče finančno leto 106 milijard dolarjev izdatkov, dohodkov pa samo 38 milijard.

Lizbona, 4. avg. s. Iz New Yorka poročajo: Objavljen je bil govor, s katerim je republikanski senator Landon pred nekaj dnevi otvoril volilno kampanjo. Landon je silovito obtožil Roosevelta, ki trdi, da se bojuje za uničenje avtoritarnih režimov, hoče pa naložiti diktaturo ameriškemu ljudstvu. Zato zahteva senator vzpostavo individualne svobode in naglaša, da namerava sedanja vlada izvajati politiko New Deala, kar je državni socializem. Med tem se narod bije v najhujših težavah, je dodal, ki so nastale zaradi nevarnosti inflacije, zaradi socialnih izgredov in zaradi naraščajočega političnega sovraštva. Washingtonski dopisnik »Timesa« naglaša glede Landonovega govora, da je bil republikanski senator tolmač večine ameriškega javnega mnenja.

Japonsko veleposlaništvo v Birmi

Rangun, 4. avg. s. Ob navzočnosti civilnih in vojaških oblasti je bilo uradno otvorjeno japonsko veleposlaništvo. Istočasno je bil otvorjen japonski generalni konzulat.

Borbe na otoku Kiski

Tokio, 4. avg. s. Glede sedanjih borb na otoku Kiski se doznava, da ameriško letalstvo neprestano napada japonske postojanke. Nedavno je bilo v enem dnevu sestreljenih 22 letal. Borbeni duh japonske garnizije je odličen.

Kronika

Slovo civ. komisarja dr. Cassanega v Črnomlju

Ljubljana, 5. avgusta.

Te dni je zapustil Črnomelj civilni komisar dr ing. Emilio Cassanego in prevzel svoje novo mesto v Kočevju.

Ob odhodu so se oblasti v okrožju sestale pri civilnem komisarju, da bi pozdravile dr. Cassanego in mu izrazile zahvalo in hvaležnost prebivalstva Bele Krajine, v imenu katerega je tolmačil čustva prebivalstva dekan Bitnar Pavlin, za uspešno delo odhajajočega v dveh letih njegovega bivanja v Črnomlju.

Tri smrtne žrtve nesreč na Dolenjskem

Že včeraj smo poročali o tragični nesreči, ki je doletela župnika in dekana g. Ivana Tomažiča. Iz Trebnjega smo prejeli še naslednje podrobnosti o nesreči:

Pokojni dekan se je v torek s kolesom odpeljal na Zaplaz pri Čatežu, kjer si je hotel ogledati tamošnjo cerkev. Zvečer se je vračal skozi Malo Loko v Trebnje. Na Mali Loki se je ustavil pri gospodinjski šoli, potem pa se je odpeljal po znani čatežki cesti, ki slovi po hudih strminah in ostrih ovinkih. Očividec nesreče je povedal, da je na zadnjem ovinku, kjer se združita Čatežka cesta in pokrajinska cesta Velika Loka—Št. Lovrenc, dekan Tomažič v loku odletel s kolesa in obležal na cesti brez zavesti. Posestnik Jože Novak je ponesrečencu takoj prihitel na pomoč, toda zanj ni bilo rešitve, ker je v Novakovem naročju kmalu izdihnil.

Dekan Tomažič je bil vidna osebnost ne samo v svoji fari, ampak po vsem Dolenjskem. Udejstvoval se je v vseh panogah javnega življenja in mnogo koristil Dolenjcem. Zato bodo značajnega moža in domoljuba chranili v lepem spominu.

*

V Višnji gori je žalostna nesreča zahtevala dve nadaljnji žrtvi, in sicer brata 28 letnega elektromonterja Stanka Erjavca in 25 letnega Metoda Erjavca. Postala sta žrtev električnega toka. Starejši brat Stanko je v vasi Polje napeljaval glavni vod električne napeljave, brat Metod pa mu je pri delu pomagal. Okoli pol 9. zvečer sta po nesreči prišla v stik z vodom visoke napetosti, ki ju je na mestu ubil, tako da je bila vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Ponesrečenca sta bila sinova pokojnega višnjegorskega župana Josipa Erjavca. Za njima žaluje šest bratov in drugo sorodstvo. K večnemu počitku so ju položili včeraj dopoldne na višnjegorskem pokopališču.

* **Novi prefekt mesta Trieste** dr. Giuseppe Cocuzza je po poročilu »Piccola« že nastopil svoje službeno mesto. Cocuzza je v administrativni službi že od leta 1907. Služboval je v raznih krajih ligurske Riviere, na Siciliji in v Lombardiji. Bil je podprefekt v Nicosiji ter nekaj let prefekt v Campobassu. O njem gre glas delovnega, požrtvovalnega in energičnega prefekta.

* **Odstranjevanje razvalin bazilike sv. Lovrenca v Rimu.** Iz Rima poročajo, da so začeli odstranjevati razvaline porušene bazilike sv. Lovrenca. Razvaline odvažajo pod nadzorstvom društva za starinske spomenike v Laziu.

* **Tragična smrt postajnega načelnika.** Na železniški postaji v Bergamu je imel te dni postajni načelnik Giovanni Pesenti službo pri večernem vlaku, ki je prihajal iz smeri Lecco ter je bil namenjen v Brescio. V trenutku, ko je vlak vozil na postajo, je neka ženska planila proti vagonu, da bi odprla vrata. Postajenačelnik Pesenti je hotel preprečiti nesrečo. Skušal je ustaviti žensko, pri tem pa se je tako nerodno opotekel, da je padel pod vlak, ki ga je povozil do smrti. Tudi neprevidna ženska je dobila poškodbe, vendar je ostala živa.

* **Nevarna marelična jedrca.** V bolnišnico v Rovigo so pripeljali 5letnega dečka Bentivoglia Chiereghina, ki je kazal hude znake zastrupljenja. Povedal je, da so doma kupili marelice, koščice pa je razbil in jedrca použil, v dobri veri, da so prav tako dobra kakor mandlji in orehi.

* **Nesreča s cirkularko.** V Triestu se je hudo ranil s cirkularko 29letni žagar Vincenzo Carahotea. Odpeljali so ga v bolnišnico.

* **Smrten padec z avtomobila.** 42letni težak Anton Dočič se je te dni v Triestu peljal s tovornim avtomobilom ter je po nesreči padel z vozila na tla. V začetku je kazalo, da poškodbe niso resnega značaja, pozneje pa so nastopile komplikacije, ki jim je Dočič podlegel.

* **Z vrelim mlekom se je oparil.** 2letni France Lončar iz Triesta se je te dni oparil z vrelim mlekom, ki je kipelo na ognjišču v kuhinji. Opekline so tako hude, da so malčka morali odpeljati v bolnišnico, kjer ne vedo, če ga bodo mogli ohraniti pri življenju.

* **Govedo v ognju.** Na seniku kmeta Amedea Boschettija pri Mondoviju je izbruhnil ogenj, ki je zajel tudi hlev. Na seniku je zgorelo nad 100 stotov sena in 150 stotov slame, v hlevu pa je ogenj ožgal govedo, med katerimi so morali dve kravi takoj zaklati.

IZ LJUBLJANE

Nakazovanje sira

Pokrajinski prehranjevalni zavod Viscekega komisariata v Ljubljani poziva trgovce in zadruge mesta Ljubljane, da dvignejo nakazila za prvi obrok parmezana za vgust, ki se bo delil na odrezek 705 po 50 g na osebo na Novem trgu št. 4/II po naslednjem abecednem redu: dne 6. avgusta od A do L, dne 7. avgusta od M do Ž. Konzumenti pa naj dvignejo blago do vključno 11. t. m.

*

u— **Lea Faturjeva na zadnji poti.** V torek popoldne so iz kapelice sv. Jožefa na Žalah spremili k večnemu počitku pisateljico Leo Faturjevo. Žalnega sprevoda se je udeležilo mnogo pokojničinih častilcev, med katerimi so bili številno zastopani naši književniki in predstavnice ljubljanskega ženstva. Na Žalah se je od pokojne Lee Faturjeve poslovil urednik njenih Izbranih spisov dr. Tine Debeljak, ob grobu pa ga. Mara Tavčarjeva.

u— **Letošnji rekord vročine** je bil dosežen v sredo. Po jutranji temperaturi 15.6° C je ob krasnem sončnem vremenu doseglo živo srebro nič manj kakor 32.8° C. Vendar vročina niti ni bila preveč občutna. Včeraj smo imeli zelo visoko jutranjo temperaturo 17° C; ozračje pa je bilo soparno in nebo delno pooblačeno, že dopoldne pa se je nebo spet docela zjasnilo. Kmalu po 13. se je nenadno pooblačilo in sledil je močan naliv, ki je nekoliko prečistil in ohladil ozračje pa tudi za silo namočil presušeno zemljo. Zadnji dnevi so silno pripomogli k dozorevanju sadežev. Zlasti ugodno so se razvili vinogradi.

u— **Prava sezona sadja** se šele pričenja. Zorijo hruške, jabolka in marelice; na trg so prišle lubenice, ki jih Ljubljančani kupujejo po 4 lire kg ali tudi ceneje. Spet pa je treba opomniti, naj ljudje tudi v najhujši vročini ne pijejo vode na sadje. Taka lahkomiselnost lahko povzroči nevarna obolenja in celo smrt. Voda povzroči v želodcu vrenje in želodec je prenapet. Če s takim želodcem gremo v vodo ali opravljamo težka dela, se nevarnost le še poveča.

u— **Preureditev železniškega nadvoza nad Tovarniško ulico.** Uprava državnih železnic namerava preurediti železniški nadvoz nad Tovarniško ulico v Ljubljani v svrho položitve tretjega tira, ki je nujno potreben za premikanje na postaji Ljubljana. Politični obhod je odrejen na dan 7. avgusta s sestankom komisije ob 9. pri nadvozu. Zadevni načrt bo javnosti na vpogled pri mestni občini ljubljanski do dneva pred ogledom. Morebitni ugovori zoper preureditev se morajo vložiti pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani ustno ali pismeno ali pri predsedniku komisije v teku ogleda. Za omenjeno preureditev ne bo treba pridobiti tujega sveta ali pravic.

u— **Ravnateljstvo III. moške realne gimnazije v Ljubljani** poziva učence, ki imajo popravni izpit iz italijanskega jezika, da se zberejo v ponedeljek, dne 9. avgusta t. l., v pritlični avli šolskega poslopja, kjer se jim bo priobčil razpored tečajev za italijanski jezik. Te tečaje morejo obiskovati tudi privatni učenci. **Osebne izkaznice** naj dvignejo učenci v soboto, 7. avgusta t. l. od 9. ure dopoldne v dijaški knjižnici.

u— **Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije** v Ljubljani obvešča učence, ki imajo popravni izpit iz italijanskega jezika, da se bodo pričeli italijanski tečaji v ponedeljek dne 9. avgusta ob 8. uri. Ob navedeni uri naj se zberejo vsi učenci v drugem nadstropju gimnazije, da bodo porazdeljeni po tečajih in bodo dobili urnik.

u— **Tečaj za popravne izpite in počitniške inštrukcije. Turjaški (Novi) trg 5. Pouk jezikov. Honorar nizek.** Vpis od 9.—12. ure dop. Začetek 9. avgusta.

u— **Stenografski in jezikovni tečaji** — novi — prično dne 9. t. m. Interesente vabimo k vpisu. — **Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2.**

u— **Trgovci z živili, ki so prejeli salamo v prodajo,** naj takoj v petek dopoldne sporoče »Prevodu« neprodano količino salame.

u— **Dijaki-inje!** Popravni izpit boste najbolje položili, če se vpišete v **Specialne strokovne inštrukcije za gimnazije, Kongresni trg 2.** Pričetek pouka 9. t. m.

u— **učite se strojepisja! Novi tečaji prično 9 avgusta.** Največja moderna strojepisnica. Posebni stenografski tečaji. Priporočljivo dijakom-injam. Informacije: **»Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Stenografski tečaji — začetni in napredni — prično 9. avgusta.** Počitniški tečaji posebej priporočljivi dijakom-injam. Posebni strojepisni tečaji! Informacije: **»Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

Z Gorenjskega

Drugi rožanski dan v Borovljah bo v nedeljo, 8. t. m. Prišli bodo številni gostje občudovat stare rožanske običaje, narodne pesmi in plese. Iz Celovca se pripelje pokrajinski vodja dr. Rainer. Prirejena bo tudi streiska tekma na največjem koroškem strelišču, ki ga bo v Borovljah svečano otvoril okrožni vodja dr. Pototschnigg. Prirejen bo velik sprevod skupin narodnih noš iz vsega Roža. V Dolih pri Borovljah pa bo v nedeljo znamenito žegnanje.

Gostovanje vojaške godbe. Ojačena godba planinske lovske divizije s severa, ki šteje 73 mož, prispe te dni na Koroško. 6. t. m. bo priredila velik koncert v Porečah za ranjence povabljene goste, naslednji dan bo koncertirala v oboroževalni industriji v Celovcu, v nedeljo pa na celovškem kopališču ob jezeru. Verjetno bo prispela tudi na Gorenjsko.

Na kolodvoru v Kranju bo na pobudo okrožnega načelnika Kussa urejen urad narodnosocialnega skrbstva. Pripravljalna dela so se pričela.

Počaščenje zaslužnega zdravnika. V deželni bolnišnici v Celovcu je bila proslava na čast dvornemu svetniku primariju dr. Folgerju. Izročena mu je bila zlata doktorska diploma v priznanje za 50letno zdravstveno delo. Dr. Folger si je pridobil posebne zasluge pri pobijanju davice. Od 1. avgusta 1900 dalje vodi otroško bolnišnico v Celovcu.

Spodnje Štajersko

Proslave stotega rojstnega dne pisatelja Petra Roseggerja se vrstijo v raznih krajih. Tako slavje so imeli tudi v Trbovljah, kjer je govoril okrožni vodja Eberhardt. Sledile so recitacije, igral pa je mali orkester.

Novi grobovi. V Mariboru sta umrla 53letni nameščenec Franc Egger in 49letni železničar Henrik Vračič.

Umetnostna razstava je prirejena pri Karbevcu v Mariboru od 3. do 12. t. m. Slikar Robert Gattinger je prišel z Norveškega v Maribor na dopust in razstavil nad 30 akvarelov z norveškimi motivi.

Igralska skupina dijakinj in dijakov mariborskega učiteljišča tudi letošnje počitnice nastopa po raznih krajih. Nedavno so prišli v Slovenske Konjice predvajat štajerske plese, alpske pesmi in igrice.

Nova žrtev Drave. K staršem je prišel v Maribor na oddih 23letni inž. Kurt Voller. V ponedeljek popoldne se je šel kopat na Felberjev otok. S tremi tovariši je zaplaval po Dravi, naenkrat pa je izginil pod vodo, čeprav je bil izvrsten plavalec. Le zdaj pa zdaj se je še pojavil, v obraz je bil posinel. Tovariša sta mu prihitela na pomoč, vendar je spet izginil v vodi. Vsi izkušeni plavalci, med njim tudi utopljencev brat dr. Kristijan Voller, ki je izvrsten plavalec in potapljač, so se zaman trudili. Nesreča je zbudila mnogo obžalovanja.

Nadomestno delo. V Trbovljah je zaposlenih več žensk, ki imajo za seboj že 20, 30 ali 40 let službe. Da se jim je omogočil dopust, se je priglasilo k nadomestnemu delu 15 dijakinj glasbene šole iz Eggenberga. Trdo delo pri rudniku so zadovoljivo opravile in se te dni spet poslovile.

Žrtev hude nesreče je postal 20letni železostrugar Franc Rihteršič s Teznega. Pri piljenju železa se mu je pila globoko zarinila v trebuh in povzročila smrtnonevarno poškodbo. 43letnemu strojnemu kurjaču Peregrinu Stražarju iz Maribora pa je razneslo karbidni generator in je nesrečnik nevarno opečen po obrazu.

Iz Srbije

Uvedba civilskih nakaznic v Beogradu. Dne 8. avgusta stopijo v Beogradu v veljavo civilske nakaznice za kruh in kolonialno blago. Nakaznice so izdane za 10 tednov.

Zadružno-vinarska šola v Smederevu se bo ustanovila v smislu sklepa ministrskega sveta in bo pričela z delom v prihodnjem šolskem letu.

Novo zvonarno bodo zgradili v Čupriji. Dne 11. julija so slovesno blagoslovili temeljni kamen za zgradbo.

Zaključek šolskega leta na osnovnih šolah v Srbiji je bil 12. julija. Povsod se je to izvršilo s primernimi svečanostmi in razdelitvijo nagrad najboljšim učencem.

Novo okrožno gledališče so v začetku julija otvorili v Leskovcu.

Za prehrano revnih dijakov. Ministrstvo prosvete je na podlagi poročil okrožnih prosvetnih nadzornikov ugotovilo, da je zdravstveno stanje dijaštva na mnogih zavodih zaradi nezadostne prehrane nezadovoljivo in da mnoge uprave srednjih in meščanskih šol niso ničesar storile v pogledu dijaških kuhinj. Zato je minister za bodoče šolsko leto dal v tem pogledu stroga navodila in bodo vsi šolski starešine, ki bi se za dijaške kuhinje ne pobrigali, klicani na najstrožji odgovor.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 6. AVGUSTA 1943

7.30: Operna glasba. — 8.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 12.20: Plošče. — 12.30: Poročila v slovenščini. — 12.45: Lahka glasba. — 13.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil v slovenščini. — 13.25: Orkestralna glasba, vodi dirigent Petralia. — 14.00: Poročila v italijanščini. — 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Orkestralna glasba. — 15.00: Poročila v slovenščini. — 17.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 17.15: Koncert kmečkega tria. — 17.40: Koncert pianista Elije Liccardi. — 19.00: »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30: Poročila v slovenščini. — 19.45: Plošče. — 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 20.10: Lirična prireditev družbe EIAR: Alfano: Vstajenjee. Po končani operi: Poročila v italijanščini.

Iz Hrvatske

Vojaška sodišča so spremenjena v vojna sodišča. Z zakonsko odredbo so bila vsa vojaška sodišča na Hrvatskem spremenjena v vojna sodišča. Obenem je bil na novo urejen tudi kazenski postopek.

Tramvajska nesreča. Na Savski cesti v Zagrebu je podrl tramvaj Ota Lamersa, trgovca z Dunaja. Ponesrečenca so s hudimi poškodbami pripeljali v bolnišnico.

Napisi v duhu hrvatskega jezika. Oblastva v Mostaru so izdala stroga navodila podrejenim okrajnim in občinskim oblastvom, da se morajo odstraniti vsi napisi, ki so nasprotni duhu hrvatskega književnega jezika in pravopisa.

Nad 10.000 knjig je bilo zbranih za ranjence. Poročali smo že, da je bil zadnji teden julija v Zagrebu posvečen nabiranju knjig za hrvatske ranjence. Iz zagrebških dnevnikov povzemamo, da je imela akcija popoln uspeh. Zbranih je bilo nad 10.000 knjig.

Mleko za otroke. Hrvatski listi poročajo, da je bila količina mleka za otroke do dveh let starosti zvišana od treh decilitrov na pol litra, za otroke v starosti od 2 do 5 let pa od dveh decilitrov na 3 decilitre.

Uspešno delo banjaluške bolnišnice. »Hrvatski narod« poroča, da se je od ustanovitve NDH zdravilo v banjaluški bolnišnici poleg civilnih bolnikov tudi okoli 1000 ustašev in okoli 1500 domobrancev in nemških vojakov. Posebno važnost je bolnišnica polagala na pobijanje epidemije pegavca in trebušnega legarja. Zdravniki so požrtvovalno pomagali bolnikom in jih je 28 obolelo, trije pa so umrli. Ker je dotok bolnikov v banjaluško bolnišnico vsak dan večji, so začeli z gradnjo novega poslopja za interni oddelek.

Dober učiteljski naraščaj. Na državnem učiteljišču v Petrinji se je 19. julija začela matura, h kateri se je prijavilo 43 kandidatov. Pismeni izpit so z uspehom opravili vsi kandidati.

Mali oglasi

Službe išče

POSTREŽNICO pri Krištofu, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 13102-1

BOLJŠE DEKLE, mlada, išče mesto za vsa hišna dela, znam dobro kuhati ali kot odgojiteljica otrok z dolgoletnimi spričevali. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobrae. 13121-1

Službo dobi

KUHARICA, vajena meščanske kuhe, dobi službo v menzi 15 oseb, plača 800 lir in vsa oskrba. Predstaviti se Postojnska ul. 11. 13114-1a

GOSP. POMOČNICO pošteno, ki je tudi dobra kuharica, išče za takojšen nastop — zakonski par z enim otrokom. Plača in hrana dobra. Nastop takojšen! Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skrbna in pridna«. 13112-1a

PERFEKTNO KUHARICO, mlajšo, zanesljivo, pošteno, vajeno vseh gospodinjskih del z večletnimi spričevali, sprejmem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra boljša hišae. 13106-1a

Zaslužek

PREVOZNIKA za razvažanje kuriva po mestu iščemo za stalno. Ponudbe z navedbo pogojev na ogl. odd. Jutra pod »Prevoz kurivae. 13094-3

80 LIR dnevno zaslužijo gospodične in gospodje s prodajo vsaki družini potrebnega predmeta. Vidmar, Rimska 10, levo, Ljubljana. 13104-3

Prodam

MRCES (uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom. Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 12999-6

PEGE IN LIŠAJ Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Židovska 1. 13000-6

BREZOVE METLE držaje za lopate, omela itd. dobite pri Gospodarski zvez., Bleiweisova 29 in Malstrova 10. 12741-6

ZAJKLO ORJAKINJO sivo, izredno lepo, prodam. Istotam naprodaj pralni kotel »Volldampf« z vrtljivim bobnom. Ogled popoldne. Koblarjeva 15. 13141-6

OTROŠKO KOŠARO na stojalu, dobro ohranjeno se ugodno proda. Rezijanka 11, Kolezija. 13133-6

ZAJKLO S 7 MLADIČI prodam zaradi odpotovanja. Lepodvorska 23-I. 13128-6

OLJARSKE SODE 100—120 komadov, prodam. Fr. Pirc, Dravlje — Telefon 48-84. 13126-6

PRODAM WELLS Svetovna zgodovina, v usnju vezana. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13117-6

JEDILNI SERVIS za 6 oseb, češki, jako lep, poceni prodam. 13109-6

KOPALNA BANJA, pločevinasta, velika, se proda. Vprašati Trdinova 8-III — desno. 13110-6

SERVISE za kavo, čaj, vinski in pivski, s stekleno omaro za shrambo istih, ter starinsko ogledalo z marmornato ploščo, naprodaj. Preprodajalci izključeni. Ogledati med 10. in 12. uro dopoldne. Naslov v vseh posl. Jutra. 13108-6

LESTENEC (Luster), velik, bakren za jedilno sobo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13107-6

OTOMANO močno in dobro ohranjeno, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13103-6

Kupim

STROJE pisalne in računske, kupuje in plača najvišjo dnevno ceno Everest, Prešernova 44 I-316-M-7

SREBRNE KOVANCE namizno orodje, različne dragocenosti, umetnine starinske vrednosti, kupimo. **Rudolf Zore,** Ljubljana — Gledališka ulica 12. 13057-7

MOSKO KOLO dobre znamke, novo ali malo rabljeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kolo«. 13131-7

Posest

STAVBNO PARCELO, krasno, zemljišče za dve štirinadstropnici in vilo v izmeri 1700 kv. m ob Celovški cesti, prodam po zelo ugodni ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno 1943«. 13129-20

NAPRODAJ: Parcele po 55, 70, 80, 200 do 800 lir ta kv. m. — Zemljišče za industrijo (gramozna gruntna), 5000, 10.000 in 15.000 kv. m, znotraj bloka. — Zemljišče v bližini glavne carinarnice v izmeri 29.000 kv. m. — Hiše: novo dvonadstropno, enonadstropne in vil. sokoprilično. Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva ulica 10. Tel. 34-86. 13926-6

GOZD ob Večni poti pri Strelišču se proda. Poizve se »Alpinae, Bleiweisova 12. 13137-20

STAVBNO PARCELO južna lega ob Večni poti, se proda. Poizve se »Alpinae, Bleiweisova 12. 13136-20

NJIVO 3300 kv. m prodam samo v prve roke po 65 lir kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ob Šmartinski cesti«. 13144-20

STAVBNO PARCELO v bližini Kolezije, prodam po nizki ceni, ker nujno rabim denar. Naslov v vseh posl. Jutra. 13127-20

PARCELO po 14 lir kv. m, prodam. Kunc Jože, tik ob meji Dolenjske c., levo. 13097-20

Sobo odda

SOBO oddam stalnemu in solidnemu gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 13118-23

Sobe išče

AKADEMIČARKA išče sobo s posebnim vhodom, s souporabo kopalnice. Center zaželjen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1. septembre«. 13125-23a

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, iščem v bližini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solidna«. 13124-23a

OPREMLJENO SOBO tudi brez postelnine z morebitno souporabo kuhinje, išče zakonski par. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 999«. 13096-23a

Razno

V SREDO POPOLDNE so mi bili na kopališču (Špica) pomotoma vzeti vsi dokumenti (lasciapassare), uradna legitimacija, osebna izkaznica na ime Pukelstein Albin, Sv. Petra c. 46. — Najditelj naj iste odda proti nagradi na naslov, ki je na legitimaciji. 13116-37

ČRNA KOKOŠ je ušla. Dotična, ki jo je odnesla je znana in se naprosi, da jo vrne v Gledališko ul. 12, pritličje. 13101-37

Dvignite dospele ponudbe

Akademija, Brez otrok, Cela oskrba, Boljša, Darilo, Cena 230.000 lir, Delovna, Dobra moč, Dobra mati, Divan, Dobra nagrada, Delo, Dnevno, Gotovina tu, Gotovina razpoložljiva, Garaža, Hiša in parcela, Instruktor, Kuharica, Meš. trgovina, Marljiv in pošten, Mala družina, Mlada delovna, Mirna in točna, Nova hiša, Obrtnik, Pridna in poštena., Pritličje, Popolnoma čista, Plačam lahko z živili, Plačam zelo dobro, Radio, Rabim denar, Storiš dobro delo, Srečne predmete, Služkinjo, Stroj, Špula, Takoj 500, Točno redno plačujem, Trgovina, Treznost M. L., Ugodni pogoji, Velik promet, Udoben dom, Veselje do dela, Za 160.000 lir, Začetnik, Zamenjam kupim, Zasigurano, Zmerna, Želim primerno službo, 130, 100.

TEKSTILNA INDUSTRIJA

v polnem obratu, renomirana tvrdka, **sprejme družabnika** z gotovino 3 milijone lir. V poštev pridejo samo resne osebe, ki zanesljivo in samostojno razpolagajo z navedeno gotovino in so v tej stroki kolikor toliko izvežbani. Obrniti se je na:

RUDOLF ZORE, Ljubljana,
Gledališka ulica 12.

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki so z nami sočustvovali ob smrti naše ljube mame, gospe

JULIJE MOČNIK

in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali krasne vence in šopke ter lajšali trpljenje v njeni težki bolezni.

Prav posebno se še zahvaljujemo g. dr. Boženi Merljakovi in gosp. dr. Baumgartnerju za njih požrtvovalno zdravljenje in lajšanje trpljenja.

Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 7. avgusta ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, dne 5. avgusta 1943.

Rodbina MOČNIK in ostalo sorodstvo

E.I.A.R. — Radio Ljubljana

Parliamo l'italiano

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki sledé pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih in sredah za začetnike, ob petkih pa za tiste, ki že imajo gotovo predznanje, vedno ob 19.00 uri.

C'era una volta, non so più in quale terra, una coppia di poverelli.

Ed erano, questi due poverelli, così miseri, che non possedevano nulla, ma proprio nulla di nulla.

Non avevano pane da mettere nella madia, né madia da mettervi pane.

Non avevano casa per mettervi una madia, né campo per fabbricarvi casa.

Se avessero posseduto un campo, anche grande quanto un fazzoletto, avrebbero potuto guadagnare tanto da fabbricarvi casa.

Se avessero avuto casa, avrebbero potuto mettervi la madia.

E se avesesero avuto la madia, è certo che i nun modo o in un altro, in un angolo o in una fenditura, avrebbero potuto trovare un pezzo di pane o almeno una briciola.

Ma, non avendo né campo, né casa, né madia, né pane, erano in verità assai tapini.

Ma non tanto del pane lamentavano la mancanza, quanto della casa.

Del pane ne avevano abbastanza per elemosina; e qualche volta avevano anche un po di companatico, e qualche volta anche un sorso di vino.

Ma i poveretti avrebbero preferito di rimanere sempre a digiuno, e possedere una casa dove accendere qualche ramo secco e ragionar placidamente dinanzi alla brace.

Quel che v'ha di meglio al mondo, in verità, a preferenza anche del mangiare, è posseder quattro mura per ricoverarsi. Senza le sue quattro mura, l'uomo è come una bestia errante.

E i due poverelli si sentivano più miseri che mai, in una sera triste della vigilia di Natale: triste soltanto per loro, poiché tutti gli altri in quella sera hanno il fuoco nel camino e le scarpe quasi affondate nella cenere.

(Gabriele D'Annunzio)

ESERCIZIO

Traducete: ... Velikokrat (spesso) sem tako ležal (giacere) na (a) soncu in nad dolino (vallata), ki je mrgolela (brulicare) pod mano (ai miei piedi). In takrat se je razvijalo pred mano (passare innanzi alla mente), kar sem doživel (provare) v preteklosti. Tu in tam se me je polastila (assalire) želja, da bi umrl, ker sem bil sam sebi in drugim v težavo (essere di peso a). Pa me je hitro zapustila ta želja, ker vojščak, ki leži težko ranjen sredi bojne poljane, ravnotako (altrettanto) nerad umrje, kakor se nerad loči od sveta bogataš, sedeč (seduto) pri polni skledi. V takih trenotkih sel dobro vedel, da te, naj si (per ... sia) še tako zapuščen in osiromašen (povero), veže trdna veriga na nekaj, česar (di cui) se vsak hip ne zavedaš (essere conscio): ta nekaj je — zemlja, na kateri (dove) si se rodil. To (essa) je naša edina neskaljena prijateljica, vedno ti kaže en in isti obraz, in zvesta ti ostane, če jo še tolikrat zatajiš! Ko tako ležim, mi sili (penetrare) iz ruše nova moč v onemogle (debole) ude, in prav vsaka (ogni minimo) koreninica pod mano poganja (penetrare) tudi v moje telo, da se čutim eno (una sola cosa) z zemljo, na kateri (su cui) ležim. Zemlja domača — ni prazna beseda: del je (far parte) mojega življenja, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si oglodan (roso) do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se bile gobe (la lebbra) razpasle (coprire) po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja z istim obrazom, kakor te je sprejela nekdaj, ko so te še v zibel polagali.

(I. Tavčar: Visoška kronika)

Emilio Salgari: 33

KRALJICA KARIBOV

»Prosti ste, madame! ... Carmaux, Jara, prijatelji, proč odtod! Morda ga najdemo, preden se začne napad!«

»Bodite previdni!« ga je opomnila markiza. »Moji sluge so se gotovo poskrili v grmovju na vrtu ali v gornjih nadstropjih! Puške imajo ...!«

»Ne bojim se jih!«

»Toda jaz nočem biti odgovorna, če bi se vam kaj zgodilo!« je rekla z glasom, v katerem je odmevala nekakšna vznemirjenost, toliko da ne strah. Nato se je naglo odločila, potegnila z roke prekrasen smaragdni prstan, ga podala gusarju in dostojanstveno rekla:

»Obdržite ga v spomin na najino srečanje, vitez! Plemiča, ki mi je danes poklonil prostost in življenje, ne bom nikoli pozabila!«

Ventimiljski ji je hvaležno poljubil roko, nataknil prstan na roko in se poslovil.

Carmaux je bil že odprl eno okno. Kapitan je skočil na vrt, medtem ko je markiza glasno zaklicala svojim ljudem, naj ne streljajo.

Carmaux, Jara in ostala dva so skočili za njim. Ubrali so jo po drevoredu proti rešetki. Tedajci pa so videli, kako se je spustilo z vrtnega obzidja nekaj mož.

»Vojaki!« je zakričal Carmaux. »Propozno! ...«

Skoraj isti hip je počilo več strelov, za njimi pa je jeknil bolesten vzkrik.

Gusar, ki mu je bila svinčenka čudežno prizanesla, se je obrnil, da vidi, kdo je zadet.

Divji vzkrik se mu je iztrgal.

»Jara, uboga moja Jara!«

Mlada Indijanka se je bila zgrudila na tla in se z obema rokama zgrabila za oči.

Ventimiljski se je sklonil k nji, med tem ko so Carmaux, Stiller in Moko trdno streljali po vojakih.

Jara je že hropla. Krogla ji je bila prebila prsi; kri ji je curkoma tekla po mokri perlasti halji. Gusar jo je vzel v naročje in stekel v njo nazaj proti dvorcu.

Na stopnicah je srečal markizo, ki sta jo spremljala dva služabnika z baklami v rokah.

»Vitez,« je z razburjenim glasom zaklicala Španka, »Bog mi je priča, da vas nisem izdala. Prisežem, da ne!«

»Verjamem vam, gospa.«

»Ali so jo ustrelili, ubožico?«

Umirajoča je bila odprla oči in je nepremično gledala gusarja. Toda luč v njenih zrenicah je hitro ugasnila.

»Uboga Jara!« je vzkliknil kapitan, ves prevzet od bolečine.

Dekle je zganilo ustnice in s poslednjimi močmi zajecljalo:

»Maščuj ... moj ... rod!«

»Prisegel sem!«

»Ljubim te!« je dahnila Jara. »Zdavnaj ...«

Beseda ji je ugasnila kakor plamen v vetru.

Gusar se je z bledim obrazom odvrnil od mrtvega dekleta.

»Vsem prinašam pogubo!« je mrko zamrmral. »Poskrbite za tega otroka, markiza, prosim vas!«

»Zgodilo se bo!«

Gusar se je prijel za meč in za trenutek negibno obstal pred truplom; nato je planil v tisti konec vrta, od koder se je razlegal ženket orožja.

»Kazen za Jaro!« je zavpil.

Prav tečaj je bruhnil iz okopov trdnjave San Juan de Luz topovski strel.

Brenčena pošast je bila ustrelila po prvih flibustirskih krdelih, ki so korakala v naskok na Veracruz.

19. POGLAVJE

Juriš na Veracruz

Gusarji s Tortuge so bili trdno odločeni, da si osvoje to bogato mehiško mesto. Posebna sreča jim je bila omogočila, da so se približali obalam, ne da bi jih čuječi Španci opazili.

Flibustirji so bili zvedeli, da pričakujejo v Veracruzu dve ladji, ki prideta s San Dominga. Zato so pustili svoje glavno brodovje na širokem morju in samo z dvema ladjama, ki je bila njiju posadka, sestavljena iz najboljših borcev, zapluli pod veliko špansko zastavo v pristanišče.

Drzna zvijača se jim je obnesla. Ker so imela pristaniška oblastva gusarska brodova za pričakovani ladji, so se prav tako malo pomišljala kakor prebivalci.

Tisti dan zvečer so se zasidrali na skrajnem koncu pristanišča, kjer so bili zunaj dometa trdnjavskih topov. Tako so mogli hitro pobegniti, če bi prišli v stisko. Ko se je znočilo, so Grammont, Van Horn in Laurent spustili čolne v vodo ter jeli izkrcavati svoje ljudi.

Krdelce odbranih mož je bilo že prej odšlo na kopno, da preseneti in pobije obalne straže; s tem je bilo preprečeno, da bi kdo obvestil prebivalce in guvernerja o nevarnosti, ki se je zbirala nad njihovimi glavami.

Po izkrcanju so bili flibustirji, razdeljeni na tri oddelke, skrivaj prodrli v grmovje, ki je tiste čase obdajalo kraj. Vodilo jih je nekaj sužnjev, ki so jih bili zajeli.

Ker pa je bilo mesto obdano z braniki, so morali počakati odprtja vrat, zakaj manjkalo jim je lestev, da bi preplezali zidovje.

Ko so vodje poskrili svoje ljudi po vrtovih, so jeli ugibati, kaj naj zdaj store.

»Tu nam ostane samo nekaj,« je rekel Grammont; »naskočiti moramo utrdbo, ki obvladuje mesto s kopne strani!«

»Podvzetje bo težavno!« je menil Van Horn.

»Nemogoče ni!« je vzkliknil Laurent, ki se ni plašil nobene ovire.

»Na okopih je dvanajst velikih topov,« je pripomnil Van Horn, »mi pa niti lahkih nimamo!«

»Kaj bi! Naši meči bodo tudi svinčenke ugnali!«

»In naše granate bodo pregnale branilce! Moji ljudje so se dobro založili!«

»Ali mi hočete zaupati podvzetje?« je vprašal Laurent. »Porok sem vama, da bo trdnjava v moji rokah, preden se zasvita dan! Samo 300 pogumnih mož mi dajta!«

»Kaj pa midva?«

»Vidva planita nad mesto, kakor hitro bodo vrata odprta!«

»Naj bo!« je po kratkem obotavljanju vzkliknil Grammont. »Trdnjavo moramo dobiti, če ne, smo v nevarnosti, da nas v mestu uničijo!«

»Torej naprej!« je zaklical Laurent. »Minute so dragocene!«